

Ankomst i barnehagen

«Hvordan jobber barnehagen med at alle barn skal bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for ved ankomstsituasjoner i barnehagen?»

Navn: Marte Moe

kandidatnummer: 2003

Bacheloroppgave

BHBAC3900

Trondheim, Mai 2019

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	3
1.1 Bakgrunn for valg av tema	3
1.2 Presentasjon av problemstilling	3
1.3 Oppgavens oppbygging	3
2.0 Teori	4
2.1 Organisering om morgenen.....	4
2.2 Personal-barn-relasjonen	5
2.2.1 Trygghet	6
2.2.2 Å ta barns følelser på alvor	7
2.3 Veiledning av personalet	8
2.4 Foreldresamarbeid	9
3.0 Metode	10
3.1 Kvalitativ og kvantitativ metode	10
3.2 Metodevalg	11
3.3 Intervju som metode	11
3.4 Valg og presentasjon av informanter	12
3.5 Gjennomføring av intervjuene	12
3.6 Metodekritikk.....	13
3.7 Ethiske retningslinjer	15
4.0 Drøfting	15
4.1 Organisering om morgenen.....	15
4.2 Personal-barn-relasjonen	18
4.2.1 Trygghet	20
4.2.2 Å ta barns følelser på alvor	21
4.3 Veiledning av personalet	23
4.5 Foreldresamarbeid	24
5.0 Avslutning	26
6.0 Litteraturliste	28
7.0 Vedlegg	30
7.1 Vedlegg 1: Samtykkeskjema	30
7.2 Vedlegg 2: Intervjuguide	31

1.0 Innledning

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Helt siden jeg startet å jobbe i barnehage for fem år siden har jeg hatt stor interesse for personal-barn-relasjonen, og betydningen den har for barna. I løpet av mine snart tre år på Dronning Mauds Minne Høgskole har jeg lært en hel del om personal-barn-relasjonen. Gjennom teoriundervisning, lesing av pensum og spesielt i løpet av praksisperiodene mine hvor jeg har hatt stort fokus på nettopp dette. De siste årene har jeg i tillegg til studiet vært vikar i til sammen sju ulike barnehager. Noe jeg har blitt veldig oppmerksom på i løpet av min tid som vikar er hvordan de forskjellige barnehagene jobber med å møte alle barn ved ankomstsituasjonene om morgenen. Når man er vikar blir man kastet inn i en hektisk barnehagehverdag hvor man får kjenne på hvor stor betydning personal-barn-relasjonene har for barna, og hvilke oppgaver man som vikar ikke kan utføre av hensyn til barna. Ankomst er en av disse situasjonene som er utfordrende som vikar. Barna er ikke trygge nok på deg som person, og jeg mener at man ikke har en god nok relasjon til å kunne ta imot barna på en god nok måte. Denne erfaringen ble avgjørende for at jeg ønsket å fokusere på ankomst i min oppgave.

1.2 Presentasjon av problemstilling

Temaet for oppgaven var noe jeg hadde klart relativt tidlig, men problemstillingen var noe jeg måtte bruke en del tid på. Jeg syntes det var utfordrende å formulere en problemstilling som inkluderte så mye som mulig av det jeg ønsket å få mer forståelse og kunnskap om, samtidig som den var nok avgrenset til denne oppgaven. For å finne inspirasjon til problemstilling valgte jeg å se i rammeplanen. Der fant jeg et sitat jeg ønsket at min problemstilling skulle bygge på. I rammeplanen for barnehagen – innhold og oppgaver (2017, s. 19) står det; «I barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for». Problemstillingen min ble da: *Hvordan jobber barnehagen med at alle barn skal bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for ved ankomstsituasjoner i barnehagen?*

1.3 Oppgavens oppbygging

Oppgaven består av en innledning, teoretisk forankring, metodekapittel, drøfting og til slutt en avslutning. Jeg har i denne oppgaven intervjuet tre pedagogiske ledere fra ulike barnehager hvor formålet med oppgaven var å finne ut hvordan de ulike barnehagene jobber mot at alle barn skal bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for ved ankomstsituasjoner i barnehagen. Jeg har nå presentert hvilket tema jeg har valgt for denne bacheloroppgaven, og hvorfor jeg har valgt problemstillingen jeg til slutt kom frem til. Videre følger oppgavens teoretiske

forankring hvilket bygger fundamentet for resten av oppgaven. Den teoretiske forankringen består i hovedsak av fire ulike tema: Organisering om morgenen, personal-barn-relasjonen, veiledning av personalet og foreldresamarbeid. Etter den teoretiske forankringen følger metodekapittelet, hvor jeg blant annet vil se på metodevalg, metodekritikk og etiske retningslinjer. I drøftingsdelen vil jeg presentere mine funn, hvor jeg tolker og drøfter disse opp mot relevant teori som tidligere er presentert i den teoretiske forankringen for å gi svar på min problemstilling. Drøftingsdelen vil ha samme oppbygging som den teoretiske forankringen, hvor jeg drøfter funnene mine opp mot teorien som er presentert om organisering om morgenen, personal-barn-relasjonen, veiledning av personalet og foreldresamarbeid.

2.0 Teori

2.1 Organisering om morgenen

Broberg, Hagström og Broberg (2014, s. 151) skriver at morgenen i barnehagen inneholder øyeblikk som kan være utfordrende for alle involverte. Barnet skal forberede seg på å ta avskjed med foreldrene og foreldrene skal føle seg trygge på å overlevere barnet sitt til barnehagen. Videre hevder de at personalet skal strekke til for å ta imot alle barn på en god måte, og at dette kan bli en utfordring da det er mange barn som krever oppmerksomhet fra for få voksne. Både Drugli (2017, 164) og Broberg, Hagström og Broberg skriver at det er av stor betydning at barnehagen har tenkt igjennom, og har en rutine på hvordan man organiserer ankomstsituasjonene. For å få en best mulig ramme for samspill, og for at både barn og foreldre kan føle seg sett og mottatt når de kommer til barnehagen. Abrahamsen (2015, s. 123) fremholder at det i barnehagesammenheng er nødvendig at man er klar over at ingen barn reagerer likt i overgangssituasjoner selv om de har samme alder og en noenlunde lik modenhet. Broberg, Hagström og Broberg (2014, s. 156-157) mener at uansett om barnet virker lei seg eller uberørt, bør det skje en tydelig overlevering mellom foreldre og personalet.

Drugli (2017, s. 164-165) skriver at organisering blant annet innebærer å lede barnegruppens oppmerksomhet, atferd og tid på en god måte. Videre hevder hun at det er viktig at barnehagen har gode rutiner som er tilpasset små barns behov, da dette vil føre til forutsigbarhet som er nødvendig for at barna skal føle seg trygge. Drugli mener også at det blir lettere for barna å mestre ulike aktiviteter når rutinene er godt organisert, og de blir tryggere, roligere og mer motiverte for å samarbeide med de voksne. Når det kommer til hvordan personalet blir påvirket av organiseringen i barnehagen mener Drugli de vil få mye bedre tid og energi til positivt samspill dersom man har en

god organisering, da personalet kan være i forkant av det som skal skje. De slipper da å bruke mye tid på å hente inn eller korrigere barn som ikke vet hva de skal gjøre, som igjen gir rom til å fokusere på barna som ankommer barnehagen. Dersom barna ikke vet hva som skal skje kan dette virke frustrerende for dem, og det blir vanskelig for barna å vite hva som foregår dersom rutinene brytes. Dårlig organisering kan føre til «kaos». Dette kan igjen føre til at personalet reagerer på det som skjer istedenfor å være i forkant ved å påvirke det som skjer. Dette hevder Drugli vil hemme nærhet og trivsel i personal-barn-relasjonene.

2.2 Personal-barn-relasjonen

I Rammeplanen står det at «barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet (...), som grunnlag for trivsel, glede og mestring» (2017, s.19). Drugli (2017, s. 143 - 144) definerer en relasjon som gjensidig kommunikasjon og samspill mellom to parter over tid. I tillegg består relasjonen av partenes kunnskap om og forventninger til hverandre. Drugli skriver at det finnes mange måter å beskrive gode relasjoner på. De fleste av disse legger vekt på at gode relasjoner er kjennetegnet av at barnet blir «respektert, vist tillit, anerkjent og gitt positiv bekreftelse, vist interesse, støtte på sine initiativ, motivert for utforskning, samt møtt med empati, forforståelse og toleranse av den voksne».

Drugli (2017, s. 147) hevder det viktigste for at små barn skal ha det bra i barnehagen er samspillet med personalet. Hun mener at gode, tidlige relasjoner bidrar til livskvalitet her og nå, men også har en meget viktig forebyggende funksjon. Dette fordi de på ulike måter setter barnet i stand til bedre å takle senere belastninger. I tillegg mener Drugli at de har en «reparerende funksjon», fordi barn som har gode relasjoner til nære voksne vil komme seg raskere etter at de har opplevd noe vanskelig.

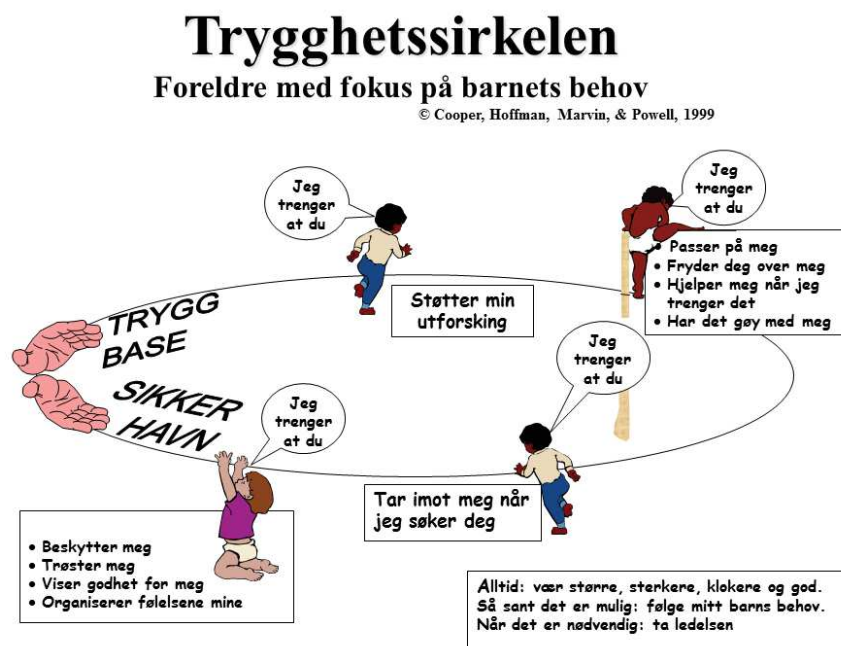
Videre legger Drugli (2017, s. 143 – 147) vekt på at små barn må få inngå i nære relasjoner til personalet der det er rom for nærhet og varme. Hun mener en forutsetning for å kunne utvikle gode relasjoner er at personalet er der barna er og har oppmerksomheten sin rettet mot dem. På den måten oppstår det muligheter for utveksling av smil, felles oppmerksomhet, blick kontakt og hyggelige ord som «jeg er så glad du er her», som er viktig for å få til en god atmosfære på avdelingen/basen. I følge Drugli er det en sentral del av jobben og en forutsetning for at de ansatte skal kunne gjøre en god jobb å kunne inngå i rimelig gode relasjoner til alle barn, uavhengig av hvor lett eller vanskelig dette kan være.

2.2.1 Trygghet

Andersen, Gundelach og Rasmussen (2009, s. 19) hevder at «trygghet hører til de grunnleggende behovene, som mat, søvn, kjærlighet og involvering. Trygghet er avgjørende for såvel barns som voksnes trivsel, utvikling og læring». De mener derfor det er av stor betydning at vi i barnehagen er svært bevisste på å legge til rette for en pedagogikk som skaper trygge rammer og trygge måter å være sammen på i det daglige. Drugli (2017, s. 145) skriver at de voksne i barnehagen blir svært viktige samspillspartnere for barn, fordi de er mye sammen med barna over lang tid. Videre skriver hun at jo tryggere og bedre en relasjon mellom barn og voksne er, desto større positiv betydning får den for barnet.

For barnet handler omsorg om å kjenne seg trygg skriver Askland (2011, s. 62). Den som representerer trygghet for barnet, må være stabil og forutsigbar både ved å være fysisk til stede og, enda viktigere, å være stabil i forhold til følelsesmessige reaksjoner. Askland legger vekt på at «følelsen av trygghet blir understreket av at barnet så langt som råd er, kan vite hva slags følelsesmessige reaksjoner det får når det søker omsorgspersonene sine».

Flere fremholder at den voksnes omsorgsevne kan sies å omfatte to aspekter. Disse aspektene omhandler at den voksne skal være en trygg base som gjør at barnet våger å utforske, samtidig som den voksne skal være en trygg havn som barnet kan vende tilbake til i situasjoner som oppleves krevende eller skremmende. (Broberg, Hagström & Broberg, 2014; Drugli, 2017; Abrahamsen, 2013). Broberg, Hagström og Broberg (2014, s. 43-44) skriver at denne doble funksjonen også har blitt beskrevet som en trygghetssirkel, hvor den øvre halvdelen av sirkelen gir rom for utforskning, og den nedre gir rom for nærhetssøken (Figur 1).

Figur 1: Trygghetssirkelen (R-bup)

2.2.2 Å ta barns følelser på alvor

Anerkjennelse fra nære voksne er helt nødvendig for at barn skal utvikle en positiv forståelse av seg selv og sitt eget verd (Drugli, 2017, s. 145). I følge Öhman (2007, s. 29) betyr det å være anerkjennende at man godtar barnets følelser og opplevelser slik de er, aksepterer dem og tar dem på alvor, ut ifra en overbevisning om at hver og en har rett til sine egne følelser og opplevelser. Drugli skriver at små barn trenger at omsorgspersonene greier å møte barnets følelser på en synkron måte. Det betyr at den voksne gir responser som er tilpasset barnets følelser der og da gjennom ord, ansiktsuttrykk eller handling som gjør at barnet opplever seg forstått. I positive relasjoner mener Drugli at små barn vil oppleve at omsorgspersonene er responsive, forutsigbare og til å stole på, og dette gir en god ramme for positivt samspill som fører til at barnet etter hvert blir bedre og bedre i stand til å forstå og regulere følelsene sine selv.

Dersom et barn viser negative følelser varierer det hvordan personalet forholder seg til disse, her er avledning og trøst to metoder som benyttes i barnehagen. Andersen, Gundelach og Rasmussen (2009, s.76) og Drugli (2017, s. 116) påpeker at det å avlede barn fra sine følelser er en god idé bare hvis det skjer i et miljø hvor det generelt er akseptert å uttrykke følelsene sine. I tillegg bør man ikke benytte avledningsstrategier når små barn viser negative følelser, før følelsen er bekreftet og barnet

har fått hjelp til å roe seg ned. Formålet vil ikke være å fjerne barnets følelser, tvert imot. Formålet er at barnet ikke skal bli hengende fast i følelser som det har vanskelig med å komme ut av.

Klette (2017, s. 58) skriver at «for å kunne gi trøst må en være i stand til å se og nærme seg den andre på dennes premisser, og samtidig ha den nødvendige selvtillit til å tro eller håpe at man kan trøste». Furu, Granholt, Moxnes og Thronsen (2014, s. 44) hevder at «omsorg dreier seg om pleie, nærhet, trøst og evne til å se andre». Askland (2011, s. 59) og Drugli (2017, s. 146) mener at omsorg for barn kjennetegnes blant annet av den asymmetriske relasjonen mellom den voksne og barnet, hvor den voksne er den ansvarlige parten i forholdet. Hvor personalet har en etisk forpliktelse til å vise omsorg overfor barna som blant annet går ut på at de voksne utfører en handling uten å forvente noe tilbake.

2.3 Veiledning av personalet

I *Rammeplanen* (2017, s.16) står det at «den pedagogiske lederen skal veilede og sørge for at barnehageloven og rammeplanen oppfylles gjennom det pedagogiske arbeidet». Carson og Birkeland (2017, s. 16) fremhever at veiledning har en sentral plass i barnehagen, som skyldes blant annet at veiledning blir betraktet som en viktig læringsform. Glaser (2013, s. 62) viser til Lauvås og Handal (2000) når hun beskriver en veileder i aller videste betydning som «enhver som bidrar til en annens vekst».

Carson og Birkeland (2017, s. 53) benytter tre modeller når de tar for seg veiledningsbegrepet, refleksjon over handling, systemisk veiledning og gestaltveiledning. Alle disse modellene kan benyttes både i en-til-en-veiledning og i gruppeveiledning. Veiledning som refleksjon over handling går ut på å hjelpe veisøker til å bedre forstå sin egen praktiske yrkesteori. «Med praktisk yrkesteori menes en persons private, sammenvevde, men stadig foranderlige system av kunnskaper, erfaringer og verdier som til enhver tid har betydning for personens pedagogiske praksis». Fokuset i denne metoden er altså begrunnelse for handling. Videre skriver Carson og Birkeland at systemisk veiledning fokuserer på relasjoner og gjensidighetsprinsippet som vil si at vi skaper forutsetning for hverandres væremåte. De fremhever at barnehagepersonalet er et sosialt system hvor personalet lever i et gjensidig avhengighetsforhold til hverandre, som vil si at de påvirkes av hverandre. Videre skriver de at «erkjennelsen av hvordan de påvirker hverandre, kan gi dem forståelse for hvordan de kan utvikle seg faglig og personlig» (2017, s. 114). I systemisk veiledning kan veisøker få hjelp til å bli bevisst egen væremåte og til å kunne se seg selv gjennom andres øyne. Carson og Birkeland viser

til Tveiten (2013) som mener at gestaltveiledning knytter veiledning til en helhetsforståelse av mennesket der tanker, følelser og kroppsreaksjoner er i fokus. Bevisstgjøring av hvordan veisøker tenker, føler og hvilke kroppslige uttrykk hun har, skal hjelpe veisøker til bedre innsikt i sin pedagogiske praksis.

2.4 Foreldresamarbeid

I rammeplanen (2017, s. 15 - 29) står det at foreldrene og barnehagepersonalet har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling. Videre står det at barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeid og god dialog med foreldrene, samt ivareta relasjoner mellom personalet og foreldre.

Ankomstsituasjoner er det første som skjer hver dag i barnehagen, og er en del av den daglige uformelle kontakten mellom foreldre og personalet. I følge Glaser (2013, s. 66) og Drugli (2017, s. 114) danner denne kontakten et viktig grunnlag for foreldresamarbeidet. Videre hevder Drugli at jo bedre partene har greid å etablere god kontakt før og under barnets tilvenning, jo bedre vil kommunikasjonen i ankomstsituasjonen fungere.

Glaser (2013, s. 73) skriver at et godt samarbeid innebærer å sikre god informasjonsflyt, en god dialog og å gi foreldremulighet til å medvirke. Hun skriver også at «et godt samarbeid og en god kommunikasjon mellom barnehagen og familien er grunnleggende for barnets trivsel og utvikling». Drugli (2017, s. 104) hevder at det er funnet en sammenheng mellom et positivt foreldre-personal-samarbeid og kvaliteten på relasjonen mellom barn og personale. Videre fremhever hun at det kan være svært sårbart for barnet dersom det oppstår konflikter mellom foreldre og personalet, og at dette kan være en årsak til at noen foreldre ikke ønsker å ta opp negative forhold med personalet fordi de er redde for at dette kan gå utover deres barn.

Hvordan foreldrene opptrer i ankomstsituasjonene om morgenen er av stor betydning for barnet, hevder Drugli (2017, s. 115). Hun skriver at observasjonsstudier har vist at barnet blir negativt påvirket i ankomstsituasjoner både dersom foreldrene skynder seg å gå mens barnet er opptatt med noe annet, og når foreldrene bruker altfor lang tid før de greier å forlate barnet. Drugli mener begge disse formene for foreldreatferd gjerne fremmer negative emosjonelle reaksjoner hos barnet på å bli atskilt fra foreldrene sine. Hun mener at foreldre som strever med å forlate barnet sitt eller som bruker alt for kort tid i ankomstsituasjonene, trenger veiledning i hva de skal gjøre, en forklaring på hva som er bra for barnet deres, og gode rutiner fra barnehagens side som støtter både foreldre og barn.

Drugli (2017, s. 124) hevder at barnehagepersonalet generelt sett har stor tillit hos foreldrene, og at de derfor er i en god posisjon til å gi råd og veiledning til foreldre som har behov for det. I følge Hårberg, Paulsen og Grønli (2017) vil skillet mellom veiledning og rådgivning hovedsakelig dreie seg om at en rådgiver gir forslag til løsninger på problemer, mens en veileder stiller spørsmål til den som eier problemet. Målet med veiledning er at den som blir veiledet skal lære, endre atferd eller finne løsninger selv. Likevel kan man se at disse to begrepene kan skli litt over i hverandre. Drugli skriver at en god foreldreveileder vil mer fungere som en guide og støttespiller slik at foreldrene selv kan finne frem sine styrkeområder og egne løsninger, enn som en ekspert som har fasitsvarene.

3.0 Metode

I dette kapittelet vil jeg først gjøre kort rede for kvantitative og kvalitative metoder, før jeg vil gå inn på mitt metodevalg. Videre vil jeg komme inn på valg og presentasjon av informanter før jeg tar for meg intervju som metode, deretter gjennomføringen av intervjuene. Til slutt vil jeg komme med metodekritikk og etiske overveielser knyttet til min bacheloroppgave.

Bergsland og Jæger (2014, s. 66) hevder at vitenskapelig metode er fremgangsmåter eller «teknikker» for å gi svar på ulike typer forskningsspørsmål, hvor målet er å få fram informasjon om den «sosiale virkeligheten», og kunnskap om hvordan denne informasjonen kan analyseres. Det dreier seg om å samle inn, analysere og tolke data.

3.1 Kvalitativ og kvantitativ metode

Larsen (2007, s. 17) mener det er nødvendig å ha kjennskap til ulike metoder og hva det innebærer å bruke ulike metoder, da den metoden man velger får stor betydning for innsamlingsprosessen, resultatene man kommer frem til og hva man kan bruke resultatene til. Jeg brukte derfor tid på å finne ut av hva jeg ønsket med min undersøkelse før jeg valgte metode.

Innenfor metode er det vanlig å skille mellom to hovedtyper; Kvalitativ og kvantitativ metode. Bergsland og Jæger (2014, s. 66-67) hevder at man i hovedsak kan si at skillet dreier seg om hvordan data registreres og analyseres. Kvalitative metoder går mer i dybden og vektlegger betydning, mens kvantitative metoder vektlegger utbredelse og antall. De forklarer at kvalitative forskningsmetoder kan brukes til systematisering av og gi innsikt i menneskelige uttrykk, enten språklige ytringer eller

handling. Utbredt kvalitative metoder som observasjon og intervju er basert på et subjekt-subjekt-forhold mellom forsker og informant, hvor både forsker og informant påvirker forskningsprosessen. Videre skriver Bergsland og Jæger at i motsetning til kvantitative metoder som presenterer sine resultater i form av statistikker og diagrammer, presenteres kvalitative forskningsresultater i form av tekst. I disse tekstene er man orientert mot subjektive opplevelser som forteller om opplevd erfaring, og man forsøker å forstå mening og opplevelser som ikke lar seg tallfeste eller måle.

3.2 Metodevalg

Da jeg skulle velge metode tenkte jeg på hva som var mest egnet til å gi svar på min problemstilling. En faktor jeg tenkte på var tiden jeg hadde til rådighet og omfanget av oppgaven (Postholm, 2010, s. 17). Jeg ønsket å få et innblikk i informantenes erfaringer og opplevelser knyttet opp mot ankomstsituasjonene i barnehagen. Det ble da naturlig for meg å benytte meg av en kvalitativ metode, nærmere bestemt et kvalitativt intervju. Jeg intervjuet en person om gangen og til sammen tre pedagogiske ledere fra ulike barnehager om ankomstsituasjoner i barnehagen. Jeg valgte en kvalitativ forskningsmetode for å gå i dybden på min problemstilling og for å forstå informanten bedre (Postholm, 2010, s. 17).

3.3 Intervju som metode

Intervju er den mest brukte metoden innenfor kvalitativ forskning. Hensikten med å gjennomføre tre kvalitative intervju var at jeg kunne få fyldige og omfattende kunnskaper om hvordan informantene opplevde sin situasjon, samt hvilke synspunkter og perspektiver de har på ankomstsituasjoner i barnehagen. Thagaard (2018, s. 89) skriver at intervju gir et særlig godt grunnlag for å få innsikt i personers erfaringer, tanker og følelser, da begivenhetene og erfaringene intervjupersonen forteller om er forankret i hendelser fra deres liv.

I min bacheloroppgave har jeg benyttet meg av en delvis strukturert tilnærming. Temaene for prosjektet var fastlagt på forhånd, men jeg bestemte rekkefølgen på temaene underveis. Intervjuet hadde en fleksibel struktur, slik at jeg kunne tilpasse spørsmålene til informantens beskrivelser, og jeg kunne inkludere spørsmål om temaet som ikke var planlagt på forhånd (Thagaard, 2018, s. 90-91).

3.4 Valg og presentasjon av informanter

Jeg valgte intervjupersoner jeg mente hadde spesifikke kunnskaper og erfaringer om det jeg ønsket å undersøke. Jeg tok kontakt med tre ulike barnehager jeg hadde kjennskap til fra før, som var organisert på forskjellige måter for å få et vidt spekter av perspektiver og svar. Resultatet av dette ble et strategisk utvalg av informanter. Etter å ha jobbet som vikar ser jeg at det er forskjeller på hvordan man organiserer ankomstsituasjonene i barnehagen. Jeg ønsket derfor å intervju en pedagogisk leder fra en avdelingsbarnehage, en basebarnehage og en avdelingsbarnehage som jobbet etter primærkontaktsystemet.

I oppgaven har jeg gitt fiktive navn til informantene. Astrid fra basebarnehagen har ca. 30 års erfaring fra barnehage, hvor hun har jobbet de siste fem årene i basebarnehage. Jørgen fra avdelingsbarnehagen har jobbet i barnehage i to år, det siste året som pedagogisk leder. Marie har 13 års erfaring fra barnehage, hvor hun har jobbet som pedagogisk leder de siste 9 årene. Samtlige har i hovedsak jobbet på småbarnsavdeling.

3.5 Gjennomføring av intervjuene

Intervjuene ble gjennomført som en samtale mellom meg og informantene. Samtalen ble styrt av temaene jeg ønsket å få kunnskap om, samt temaene informantene tok opp underveis (Thagaard, 2018, s. 91). Forberedelsene til intervjuet bestod i hovedsak av å lage en intervjuguide som ble godkjent av mine to veiledere. Denne laget jeg med utgangspunkt i relevant teori sett i lys av min problemstilling. Intervjuguiden ledet meg gjennom intervjuet, da den ble et hjelpemiddel til å huske de temaene som skulle tas opp. Jeg hadde formulert spørsmålene på forhånd til de ulike temaene, men forsøkte å bruke de så fritt som mulig (Dalland, 2017, s. 78). Jeg valgte å sende intervjuguiden til informantene i forkant av intervjuet slik at de kunne forberede seg på teamet. Ved å gjøre dette fikk informantene et større innblikk i min problemstilling og spørsmålene rundt den. Jeg brukte den samme intervjuguiden på alle intervjuene. Det ble da lettere for meg å sammenligne den informasjonen jeg fikk, da alle informantene kommenterte noenlunde de samme spørsmålene (Thagaard, 2018, s. 91). Ved å ha et delvis strukturert intervju og ved å ha lest relevant teori på forhånd kunne jeg stille gode oppfølgingsspørsmål for å få en større forståelse av informantenes synspunkter. Dette mener jeg gjorde at jeg fikk et best mulig utbytte av intervjuene.

Intervjuene gjennomførte jeg på informantenes arbeidsplass. Dette ble gjort for å få informantene til å føle seg tryggere, og gjøre det enklere for de å gjennomføre intervjuet (Tjora, 2017, s. 121). Som

intervjuer ønsket jeg å være avslappet og tilstedeværende for å skape en god atmosfære. Til å begynne med i intervjuet hadde jeg noen bakgrunns spørsmål slik at samtalen skulle flyte bedre før jeg begynte på spørsmålene knyttet til min problemstilling. Dette underbygger Thagaard (2018, s. 101) som sier at det er en fordel å starte intervjuet med spørsmål som kan bidra til å berolige informanten.

Tidligere nevnte jeg at jeg ønsket å være avslappet og tilstedeværende under intervjuene. Det å ta notater selv underveis i intervjuet er en svært krevende arbeidsform og kan ta fokus fra selve intervjuet. Jeg hadde med meg en medstudent som sekretær slik at jeg kunne være mest mulig tilstede og ha mitt fulle fokus på selve intervjuet. Jeg hadde ikke meldt inn mitt prosjekt til NSD og kunne derfor ikke benytte meg av lydopptak som verktøy, men ved å ha med meg en sekretær kunne jeg ivareta mye av intensjonen med lydopptak. Dalland (2017, s. 85) skriver at det å ta vare på samtaler slik at de blir brukbare data som kan belyse problemstillingen, er en minst like stor utfordring som det å gjennomføre intervjuet. Det at jeg hadde med meg en sekretær ble da min mulighet til å ta vare på samtalen og få brukbare data, selv uten lydopptak som verktøy.

Etter intervjuene startet jeg bearbeidingen av notatene til klargjøring av analysefasen. Jeg leste gjennom datamaterialet flere ganger før jeg foretok koding. I kodingen så jeg på likheter og ulikheter, og brukte fargekoder som skulle gjøre det mer oversiktlig og lettere for meg å plukke ut det som var mest relevant for min drøfting.

3.6 Metodekritikk

Bergsland og Jæger (2014, s. 80-81) hevder at ingen metode er feilfri. Det er derfor viktig å være kritisk og reflektere over egen metode og egne innsamlingsstrategier. Jeg har valgt å bruke begrepene reliabilitet, validitet og generalisering for å se nærmere på metodekritikken i min bacheloroppgave.

Reliabilitet kan i kvalitative studier knyttes til spørsmålet om troverdighet (Bergsland og Jæger, 2014, s. 80-81). Jeg nevnte tidligere at jeg brukte tid på å finne ut hvilken metode jeg mente egnet seg best for min oppgave, samt leste relevant teori. På denne måten kunne jeg stille godt forberedt som intervjuer, ved at jeg kunne stille gode oppfølgingsspørsmål basert på teorien jeg leste på forhånd og ved å ha med meg en sekretær. Dette mener jeg bidrar til å sikre troverdigheten i min oppgave. Det at jeg sendte ut intervjuguiden på forhånd kan være et spørsmål om troverdighet da det

kan føre til at man får konstruerte svar. I mine intervju vil jeg likevel si at jeg ikke fikk inntrykk av at mine informanter hadde forberedt seg teoretisk eller laget konstruerte svar, da kun en av informantene hadde skrevet ned stikkord relatert til mine spørsmål. Det at jeg kjenner til barnehagene fra før kan også ha vært med på å påvirke troverdigheten til innsamlingsmaterialet. Dette fordi svarene jeg fikk kan være påvirket av at de kjente til meg, samt at mitt syn på barnehagene kan ha påvirket tolkningene mine.

Validitet handler om hvor godt eller relevant dataene representerer det jeg har undersøkt, og i hvilken grad resultatene er gyldige for det utvalget og det fenomenet som er undersøkt (Bergsland og Jæger, 2014, s. 80-81). Jeg brukte som sagt mye tid på å utarbeide intervjuguiden min med utgangspunkt i relevant teori for å finne spørsmål som skulle representere det jeg undersøkte på en god måte. Noe jeg mener kan gi en god validitet i min bacheloroppgave. Bergsland og Jæger (2014, s. 80-81) skriver at nærheten man har til feltet bidrar til å sikre validitet, i og med at man kan hindre misforståelser og sikre at dataen man samler inn er relevant for de spørsmålene man vil ha svar på. En fordel med at jeg benyttet kvalitativt intervju som metode er at jeg fikk bedret muligheten til å stille oppfølgingsspørsmål for å gå dypere inn i temaet og unngå misforståelser. En ulempe med metodevalget er at det kan være vanskelig for informantene å være ærlige når intervjueren sitter ovenfor en. Intervjueren kan også påvirke intervjuresultatene, spesielt for meg fordi jeg har valgt informanter som kjente til meg fra tidligere. Etter å ha analysert dataen virker det imidlertid som informantene har svart ut ifra egne erfaringer og opplevelser.

Bergsland og Jæger (2014, s. 80-81) skriver at generalisering i kvalitative studier handler om overførbarhet. Målet for kvalitativ metode er ikke å generalisere de resultatene man finner, men å gi rike beskrivelser av det man har studert. Jeg mener å ha løftet frem hvordan disse tre pedagogiske lederne jobber med ankomstsituasjoner i sin barnehage. Jeg vil også presisere at selv om jeg har intervjuet tre pedagogiske ledere fra en basebarnehage, en avdelingsbarnehage og en avdelingsbarnehage som jobber ut ifra primærkontaktsystemet kan man ikke generalisere. Alle barnehager er ulike og man kan finne likheter og ulikheter mellom alle, uavhengig hvordan de er organisert. Jeg kan kun si at mine funn gjelder for de barnehagene jeg har intervjuet i, selv om det kan gjelde for flere.

3.7 Ethiske retningslinjer

Dalland (2017, s. 236) skriver at det er en forutsetning for et godt samarbeid med de menneskene som bidrar med sine erfaringer og opplevelser at man har etiske overveielser og ryddig bruk av personopplysninger. Før selve intervjuet ga jeg informantene et samtykkeskjema de skulle lese gjennom, som en forespørsel om å delta i forskningsprosjektet (vedlegg 1, s. 30). Thagaard (2018, s. 22) skriver at utgangspunktet for ethvert forskningsprosjekt er prinsippet om at forskeren må ha deltakerens informerte samtykke. Jeg hadde ikke meldt inn mitt prosjekt til NSD, og ble derfor jeg nødt til å få et muntlig samtykke av informantene av hensyn til personvern og anonymisering. Det ble gitt et fritt og informert samtykke, som betyr at samtykket er avgitt uten ytre press og at informantene er orientert om hva deltakelsen innebærer (Thagaard, 2018, s. 23). Samtykkeskjemaet inneholdt blant annet informasjon om mitt tema, min problemstilling, hvordan resultatene er tenkt brukt, at datamaterialet skulle anonymiseres og at informanten når som helst kunne trekke seg fra prosjektet. Jeg informerte også om at jeg hadde med meg en medstudent som sekretær på intervjuet.

4.0 Drøfting

I dette kapittelet vil jeg presentere mine funn, hvor jeg tolker og drøfter funnene opp mot relevant teori som er presentert i oppgavens teoretiske forankring for å gi svar på min problemstilling. Kapittelet er delt inn i de samme underkapitlene som jeg har skrevet om i den teoretiske forankringen: organisering om morgenen, personal-barn-relasjonen, veiledning av personalet og foreldresamarbeid.

4.1 Organisering om morgenen

På spørsmål om hvordan ankomsten ble organisert på deres avdeling/base svarte Astrid og Marie at de har gitt beskjed til foreldrene om at de ønsker at de kommer inn på avdelingen/basen hvor de spiser frokost. Jørgen fortalte at de møter barna i garderoben før frokosten begynner klokken 08.00, etter dette kommer foreldrene inn ved frokostbordet og overleverer barna. Da jeg spurte om hvorfor de organiserer det slik svarte Astrid og Marie at det var fordi de ønsket en rolig atmosfære, og at de føler de får tatt imot barna og foreldrene på en best mulig måte ved å gjøre det slik. Jørgen fortalte at dette var noe de ikke har gått gjennom siden han startet å jobbe i barnehagen, videre fortalte han at han mener det fungerer bra slik det er nå. Etter oppfølgingsspørsmål av meg på hvorfor han mente det fungerte bra svarte han at det var fordi han følte de fikk møtt alle barn og foreldre på en god måte, og at de fikk en ro rundt ankomstsituasjonene og frokosten.

Her kan jeg se at alle mener det er nødvendig å ha en ro rundt ankomsten i barnehagen, for å kunne møte barn og foreldre på en god måte. Drugli (2017) og Broberg, Hagström og Broberg (2014) mener det er av stor betydning at barnehagen har tenkt gjennom og har en rutine på hvordan man organiserer ankomstsituasjonene, slik at barn og foreldre kan føle seg sett og mottatt når de kommer til barnehagen. Marie og Astrid ga uttrykk for at dette var noe de hadde snakket om i personalet, mens Jørgen ikke hadde det. Likevel ser jeg at alle informantene har en rutine på ankomsten hvor de mener de får møtt både barn og foreldre på en god måte. Drugli (2017) og Broberg, Hagström og Broberg (2014) skriver også om at god organisering og gode rutiner vil utgjøre gode rammer for positivt samspill. Selv om ikke dette var noe informantene påpekte tolker det slik at alle informantene har utformet gode rutiner og rammer for positivt samspill på sin avdeling/base.

Astrid fortalte at barna som er ferdige å spise blir fulgt til lekerommene, slik at det ikke skal være barn som skaper uro rundt frokostbordet. Videre fortalte hun at det ikke er alle som spiser frokost i barnehagen, men disse blir også møtt ved frokostbordet. Etter å ha blitt tatt imot ved frokostbordet, kan personalet eventuelt gi beskjed om at «Anne» sitter på det ene lekerommet hvor barnet kan gå. Hun understreket at det er viktig å ha en ramme rundt ankomsten slik at det ikke oppleves kaotisk, både for foreldre og barn. Videre fortalte hun at dersom det hadde vært fri flyt hadde det vært vanskelig å kunne ivareta ankomsten til barna. Dette ser jeg i tråd med Drugli (2017) som skriver at dårlig organisering kan føre til kaos, hvor personalet blir nødt til å reagere på det som skjer istedenfor å være i forkant ved å påvirke det som skjer. Videre skriver hun at dette vil hemme nærhet og trivsel i personal-barn-relasjonene. Det Astrid fortalte samsvarer med Drugli, hvor begge legger vekt på viktigheten av å ha en god organisering for å kunne ivareta barnas ankomst. Ved å organisere ankomsten slik mener jeg også de arbeider godt for å lede barnegruppens oppmerksomhet, atferd og tid på en god måte, slik Drugli (2017) påpeker.

Jørgen snakket om at de vet hvilke egenskaper barna har, at de kjenner hvert enkelt barn og at det er forskjell på barna og deres ankomst. Han fortalte at noen liker å få mye oppmerksomhet ved ankomst, mens andre ikke og dette mener han man må ta hensyn til. Videre fortalte han at de må vise respekt og se an hvilke forutsetninger og behov barna har hver dag, da ingen dager er like. Dette ser jeg i samsvar med Abrahamsen (2015) som skriver at det er nødvendig å være klar over at ingen barn reagerer likt i overgangssituasjoner. Broberg, Hagström og Broberg (2014) mener det bør skje en tydelig overlevering mellom foreldre og personalet uansett om barnet virker lei seg eller uberørt. Jørgen snakket ikke direkte om dette, men han snakket om viktigheten av å møte barn og foreldre når

de kommer til barnehagen og at de må samarbeide med foreldrene for å få til en god overgang. Jeg tolker det derfor slik at dette er noe han legger vekt på. Det er helt avgjørende at personalet tenker at ingen barn reagerer likt i overgangssituasjoner når de skal arbeide for at alle barn skal bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for ved ankomstsituasjoner i barnehagen. Selv om dette ikke var noe Jørgen sa direkte, tolker jeg det slik at han forstår viktigheten av å forstå at alle barn er ulike med forskjellige forutsetninger og behov man må ta hensyn til.

Broberg, Hagström og Broberg (2014) skriver om at det kan være en utfordring for personalet at det er mange barn som krever oppmerksomhet fra for få voksne. Det kan komme flere barn samtidig om morgenen som gjør det vanskelig for personalet å få tid til å møte og snakke med alle, samtidig som de skal ta hånd om barna som allerede har kommet til barnehagen. Dette var noe alle informantene så på som en utfordring i ankomstsituasjonene i barnehagen. Jørgen kom med et eksempel fra dagen før som handlet om nettopp dette. Han hadde tidligvakt denne dagen, og før mellomvakt kom var det åtte barn som hadde kommet til barnehagen. Han fortalte videre at han holder på å vurdere om de må gjøre om på vaktordningen, slik at mellomvakt skal starte tidligere på jobb. Dette var noe han skulle ta opp med resten av personalet, da det kan føre til utfordringer på ettermiddagen. Med tanke på dette eksempelet mente han at tidsaspektet også var en utfordring med tanke på å være for få voksne som skal gi oppmerksomhet til for mange barn. De var «nok» voksne på jobb denne dagen, men det er vanskelig å få til en vaktordning som gjør at de er nok voksne tilstede utover hele dagen. Marie snakket også om at det kan være en utfordring at det kommer veldig mange barn samtidig til barnehagen. Hun påpekte at det ikke trengte å handle om for lite personal, men at det kunne handle om tilfeldigheter. Jeg mener imidlertid at det i tillegg til tilfeldigheter også handler om mange barn som krever oppmerksomhet fra for få voksne, noe som hadde vært enklere å takle dersom det hadde vært en høyere voksentetthet i barnehagen.

Samtlige av informantene påpekte at det er viktig å ha en rutine om morgenen som er noenlunde lik hver dag, slik at barnet vet at når de kommer til barnehagen og er tatt imot av personalet skal mamma eller pappa gå. Dette kan jeg se i tråd Drugli (2017) som skriver at det er viktig at barnehagen har gode rutiner som er tilpasset små barns behov, da dette vil føre til forutsigbarhet som er nødvendig for at alle barna skal føle seg trygge. Videre skriver Drugli om hvordan personalet blir påvirket av organiseringen av barnehagen. Hun skriver at de voksne får mye bedre tid og energi til positivt samspill dersom man har en god organisering. Dette var det ingen av mine informanter som sa noe om i løpet av intervjuene. Likevel betyr ikke dette at det ikke skjer i barnehagen. Jeg tolker det slik at barnehagene har en god organisering når det kommer til ankomst i sine barnehager, som fører til

positive samspill med barna selv om personalet ikke nødvendigvis har reflektert rundt dette. Videre fortalte Marie at når barna vet hva som skal skje vil de kunne føle seg trygge. Dette kan jeg se i samsvar med Drugli (2017) hvor hun skriver at barna blir tryggere, roligere og mer motiverte til å samarbeide med de voksne dersom man har gode og forutsigbare rutiner.

4.2 Personal-barn-relasjonen

Drugli (2017) skriver at det finnes mange måter å beskrive gode relasjoner på, hvor de fleste av disse legger vekt på at barnet blir «respektet, vist tillit, anerkjent og gitt positiv bekreftelse, vist interesse, støtte på sine initiativ, motivert for utforskning, samt møtt med empati, forforståelse og toleranse av den voksne». Jeg spurte ikke mine informanter direkte om hva en god relasjon innebærer, dette er noe jeg i ettertid ser at jeg kunne spurt om. Likevel kan jeg se av dataene at informantene har reflektert rundt dette, da de snakket mye om hva som er viktig i personal-barn-relasjonen. Hvor de blant annet snakket om anerkjennelse, respekt, bekreftelse, interesse og tilstedeværelse.

Samtlige av informantene mente at personal-barn-relasjonen er helt avgjørende for at barna skal få en god overgang til barnehagen. Dette samsvarer med Drugli (2017, s. 147) som mener det viktigste for at små barn skal ha det bra i barnehagen er samspillet med personalet. Marie mener at en voksen som barnet har en god relasjon til vil i mye større grad være i stand til å trøste barnet etter at foreldrene har tatt avskjed om morgenen, kontra en voksen som barnet ikke har en god relasjon til. Dette kan jeg også se i samsvar Drugli som skriver at gode relasjoner har en «reparerende funksjon», fordi barn som har gode relasjoner til nære voksne vil komme seg raskere etter at de har opplevd noe vanskelig.

Astrid påpekte i sitt intervju at hun bruker å møte alle barna med navn, og bekrefter at det er hyggelig at de kommer ved å for eksempel si «så fint å se deg», videre snakket hun om at hun ønsket at både barn og foreldre skal bli møtt til et godt sted. Dette påpeker også Drugli (2017, s. 167) hvor hun skriver om viktigheten av en god atmosfære på avdelingen. Hun mener det er viktig at personalet er der barna er og at de får mulighet til å utveksle smil, felles oppmerksomhet, blikk kontakt og hyggelige ord som «jeg er så glad du er her», da en god atmosfære på avdelingen er en forutsetning for å kunne utvikle gode relasjoner mellom barna og personalet.

I løpet av intervjuet med Marie nevnte hun flere ganger at satsningsområdet deres er relasjonsarbeid. Ved at de jobber etter primærkontaktsystemet, hvor de på småbarnsavdeling har organisert seg slik at hver voksen har to-tre barn de har ansvaret for å følge opp. Hun nevnte selv at det kan være en sårbar

måte å jobbe på, da det kan være vanskelig for barna dersom primærkontakten er borte. To utfordringer jeg ser med denne måten å jobbe på er at de kanskje kan miste fokuset på barnegruppen i sin helhet og viktigheten av at alle ansatte skal kunne inngå i rimelig gode relasjoner til alle barn uavhengig av hvor lett eller vanskelig dette kan være, slik Drugli (2017) vektlegger. Dersom det oppstår utfordrende relasjoner kan det bli lettere å overlate ansvaret til primærkontakten, istedenfor at alle tar like mye ansvar for å inngå i en rimelig god relasjon til barnet/barna det gjelder. Her vil jeg påpeke at det ikke nødvendigvis er tilfellet i denne barnehagen, men jeg mener det er nødvendig å tenke på dette slik at arbeidsmetodikken ikke blir for sårbar.

Jeg mener det er nødvendig at alle i personalet har rimelig gode relasjoner til alle barna på avdelingen/basen for å kunne sikre at alle barn blir sett, forstått, respektert og får den hjelp og støtte de har behov for ved ankomstsituasjoner i barnehagen. Både Jørgen og Astrid fortalte at de benytter seg av relasjonskartlegging to ganger i året, for å få en oversikt over hvilke barn de trenger å legge inn en ekstra innsats hos. Relasjonskartlegging mener jeg kan være et verktøy som gir gode forutsetninger for å kunne oppnå gode ankomstsituasjoner i barnehagen.

Fraværet til de voksne kan være en utfordring når det kommer til ankomstsituasjoner i barnehagen. I tillegg til mangel på voksne, kan det at man får inn en vikar også være en utfordring fordi vikarene som oftest ikke har en like god relasjon til barna som de faste ansatte har. Drugli (2017) skriver at gode relasjoner har en forebyggende funksjon. Med utgangspunkt i dette mener jeg at med gode rutiner for ankomst og at barnet har en voksen han/hun har en god relasjon til i nærheten, kan barnet akseptere å bli tatt imot av vikaren. Dette er i så fall noe man må se an og tolke hvilke signaler barnet gir.

Astrid fortalte i sitt intervju at de var opptatt av at barna ble møtt av kjente ansikt i ankomsten. Dersom de hadde vikarer på basen var de opptatte av at det var de faste voksne som tok imot barna inne ved frokostbordet, og at vikaren var inne på et av lekerommene. Alle informantene så på vikarer som en utfordring i ankomstsituasjonene, da de ikke kan utføre de samme arbeidsoppgavene som resten av personalet. Videre fortalte informantene at vikarer blir satt på mellomvakt, slik at det skulle være minst en fast voksen tilgjengelig. Dette mener jeg er en god måte å håndtere utfordringen på, selv om man ikke kan unngå den fullt og helt. Videre fortalte alle informantene at de alltid hadde vikarer på mellomvakt, slik at det skulle være minst en fast voksen tilgjengelig. Dette mener jeg er en god måte å håndtere utfordringen på, selv om det likevel er en utfordring man ikke kan unngå fullt

og helt. Både Jørgen og Marie fortalte i tillegg at de var veldig opptatte av å ha faste vikarer, noe som bidrar til kjente ansikt etter hvert for barna.

4.2.1 Trygghet

Samtlige av informantene fortalte at de møter trygge og utrygge barn på samme måte ved ankomst i barnehagen. Videre fortalte de at handlingene i ettertid av ankomsten kan bli annerledes dersom barnet er utrygt, og at de bruke mer tid på de utrygge barna. Astrid fortalte i tillegg at de er opptatte av at alle barna skal bli møtt til et godt sted. Dette ser jeg likhet med Andersen, Gundelach og Rasmussen (2009) som skriver at det er av stor betydning at man er svært bevisste på å legge til rette for en pedagogikk som skaper trygge rammer og trygge måter å være sammen på i det daglige. Ut ifra slik jeg forstår informantene er de opptatt av å skape trygge rammer og trygge måter å være på for alle barn, uavhengig av om barnet er trygt eller ikke. Noe jeg mener er helt nødvendig når man skal jobbe for å få til gode ankomstsituasjoner i barnehagen.

Askland (2011) skriver at den som representerer trygghet for barnet, må være stabil og forutsigbar, både ved å være fysisk tilstede og stabil i forhold til følelsesmessige reaksjoner. Dette ser jeg i tråd med Jørgen som påpekte flere ganger i sitt intervju viktigheten av å være 100% tilstede for barna, da jeg forsto det slik at han ikke mente bare fysisk tilstede men også psykisk. Han mente at som ansatt er man den andre trygghetspersonen etter foreldrene, ettersom små barn tilbringer mer våken tid i barnehagen enn hjemme og det er derfor viktig at de er påkoblet. Dette ser jeg i samsvar med Drugli (2017) som skriver at de voksne i barnehagen blir svært viktige samspillspartnere for barn, fordi de er mye sammen med barna over lang tid. Dette er ikke noe Jørgen snakket direkte om, likevel ser jeg et likhetstrekk her hvor både Jørgen og Drugli påpeker viktigheten av tilstedeværelsen til personalet for at barna skal kunne føle seg trygge.

Astrid fortalte i sitt intervju at det er viktig å ha voksne som har kunnskap om hvor viktig voksenpersonen er for barna. Videre fortalte hun at de har snakket en del om trygghetssirkelen på basen. Hun utdypet dette ved å si at barna trenger voksne som er nær for å kunne utforske, og voksne som er tilgjengelige dersom barna har behov for det. Dette samsvarer med Broberg, Hagström og Broberg (2014) som tar for seg trygghetssirkelen, hvor den øvre halvdel av sirkelen gir rom for utforskning, og den nedre gir rom for nærhetssøken. Jeg kan se at Jørgen og Marie også på sett og vis snakket om trygghetssirkelen i sine intervju. Hvor de snakket om at dersom barna for eksempel går rett inn i lek med andre barn ved ankomst, må de være tilgjengelige med et fang dersom de ønsker

det. Dette ser jeg i samsvar med Broberg, Hagström og Broberg, Drugli (2017) og Abrahamsen (2013) hvor de skriver at den voksne skal være en trygg base som gjør at barn våger å utforske, samtidig som den voksne skal være en trygg havn som barnet kan vende tilbake til i situasjoner som oppleves krevende eller skremmende. Dersom et barn blir avledet av andre aktiviteter eller andre barn på avdelingen/basen ved ankomst, kan det likevel trenge trøst og et fang dersom reaksjonen over savnet av mamma og pappa kommer litt i etterkant av ankomstsituasjonen.

4.2.2 Å ta barns følelser på alvor

Samtlige av informantene snakket om at det er lov å være lei seg og at de skjønner at det er trist når mamma eller pappa må gå, videre fortalte de at det da blir viktig å være anerkjennende. Dette samsvarer med Drugli (2017) som skriver at det er helt nødvendig å være anerkjennende dersom barn skal kunne utvikle en positiv forståelse av seg selv og sitt eget verd. Jeg tolker det også slik at informantene var opptatte av å møte barnas følelser på en synkron måte, og på denne måten vil barnet oppleve seg forstått slik Drugli påpeker.

Et av spørsmålene jeg stilte i intervjuene var om når de brukte trøst og når de brukte avledning. Astrid fortalte at de ikke avleder med en gang fordi det er lov å være lei seg. Videre fortalte hun at det er viktig at barnet ikke blir sittende fast i de negative følelsene, og at de da vil trå til med avledning etter å ha gitt trøst. Jørgen fortalte i sitt intervju at han sjeldent bruker avledning. Han ønsker at barna skal få kjenne på følelsene og la barna gå til noe annet når de selv føler de er klare for det. Videre fortalte han at til slutt trår han til med avledning som for eksempel leker som er attraktive dersom barnet sitter fast i følelsene sine. Dette underbygges av Drugli (2017) og Andersen, Gundelach og Rasmussen (2009) som mener at det å avlede barn er en god idé bare hvis det skjer i et miljø hvor det generelt er akseptert å gi uttrykk for sine følelser, og at man ikke benytter avledningsstrategier før barnet har roet seg. Ut ifra hva Astrid og Jørgen fortalte ser det ut som dette er noe de gjør, da de begge påpeker at de gir trøst før de trår til med avledning.

«Kryss på avledning» uttalte Marie i sitt intervju. Videre fortalte hun at de istedenfor å avlede velger å stå i situasjonen og forsøker å trøste. Etter oppfølgingsspørsmål fra meg om hva de gjør dersom et barn blir sittende fast i følelsene sine, svarte hun at dette var noe de hadde erfart og at de da kan trå til med avledning. Ut ifra hva Marie fortalte forstår jeg det slik at hun ikke har reflektert ordentlig over hvorfor og hvordan man bruker avledning på en god måte. Det virket som hun hadde et inntrykk av at avledning ikke var en god strategi, og at man ikke kan anerkjenne barnas følelser dersom man

bruker avledning. Utsagnet til Marie samsvarer ikke med den teoretiske forankringen, hvor Drugli (2017) og Andersen, Gundelach og Rasmussen (2009) skriver at avledning er en god ide dersom det generelt er akseptert å gi uttrykk for følelsene sine og man benytter avledningsstrategier etter at barnet har roet seg litt ned. Likevel kan det se ut som de utfører avledning i praksis, selv om dette ikke var noe hun fortalte før jeg stilte oppfølgingsspørsmålet. Dette kan komme av at hun ville svare det hun mente var teoretisk riktig, eller at hun ikke hadde reflektert ordentlig over det og oppriktig trodde at hun ikke drev med avledning før vi reflekterte rundt det. Askland (2011) skriver at omsorg kjennetegnes blant annet av den asymmetriske relasjonen mellom den voksne og barnet, hvor den voksne er den ansvarlige parten i forholdet og er forpliktet til å vise omsorg for barnet. Dette kan være noe Marie tenkte på da hun mente at det ikke var gunstig å bruke avledning. Jeg ser også dette i samsvar med Marie som fortalte at det er den voksne som avgjør når trøsten til barnet tar slutt, og at det er den voksne som har ansvaret. Selv om det er den voksne som har ansvaret, betyr ikke dette nødvendigvis at det er den voksne som avgjør når trøsten tar slutt. Den voksne er forpliktet til å gi omsorg, men barnet kan selv være i stand til å uttrykke når det ikke har behov for mer trøst.

Da jeg stilte Astrid samme spørsmål svarte hun at barnet ofte gir uttrykk for dette selv. Hun mente det kom av at det er ting som skjer rundt som skaper nysgjerrighet og at barnet da blir avledet av andre barn og aktiviteter. De er lei seg, men også nysgjerrig fortalte hun. Jørgen fortalte at det som oftest er samspillet med andre barn som er avgjørende for at trøsten tar slutt. Videre fortalte han at en annen faktor som kan spille inn er den hektiske barnehagehverdagen. Hvor man kan bli nødt til å gripe inn hos andre barn som for eksempel krangler, og man da blir nødt til å sette ned barnet man trøster, og fortsetter trøsten igjen når man har tid til det. Dette mente han er en utfordring i barnehagehverdagen, hvor man kjenner på at man har for få hender. Han påpekte her at han kommuniserer med barnet og forteller barnet at han kommer tilbake igjen og hva han skal gjøre, slik at det ikke skal føle seg avvist. Kommunikasjon ser jeg på som veldig viktig for at barna skal vite hvor man har de voksne. Dersom Jørgen hadde stoppet opp trøsten uten forvarsel ville det vært vanskelig å vite hvor man har den voksne. Dette ser jeg i samsvar med Drugli (2017) som skriver at i positive relasjoner vil små barn oppleve at omsorgspersonene er responsive, forutsigbare og til å stole på. Det blir da særlig viktig at man som voksen tar kontakt med barnet man trøstet igjen etter man har hjulpet andre barn, slik at man gjennomfører det man sier.

4.3 Veiledning av personalet

Den pedagogiske lederen kan ikke sørge for at alle barna i barnehagen blir sett, forstått, respektert og får den hjelp og støtte de har behov for ved ankomst i barnehagen på egenhånd. Jeg mener derfor det er viktig å tenke på dette da det kan bli nødvendig å veilede personalet for å kunne gi barna en god overgang fra hjemmet til barnehagen. Dette underbygges av rammeplanen (2017, s. 16) hvor det står at «den pedagogiske lederen skal veilede og sørge for at barnehageloven og rammeplanen oppfylles gjennom det pedagogiske arbeidet».

Samtlige av informantene sa at de benytter seg av veiledning på sin avdeling/base, hvor de fortalte at de i hovedsak reflekterer sammen på avdelings/basemøter. De snakker om ulike situasjoner som har oppstått og reflekterer sammen ved å spørre om hva veisøker tenker om situasjonen for deretter å reflektere sammen. Her benytter de seg av refleksjon over handling som er en av de tre modellene til Carson og Birkeland (2017, s. 111). Hvor fokuset er på å få veisøker til å bedre forstå sin egen praktiske yrkesteori.

Jørgen fortalte i tillegg at han veileder i praksis ved å være en god rollemodell, ved å opptre slik han mener er riktig i ankomstsituasjonene. Dette ser jeg i tråd med systemisk veiledning hvor Carson og Birkeland (2017, 114) skriver at barnehagepersonalet er et sosialt system hvor personalet lever i et gjensidig avhengighetsforhold til hverandre, som påvirkes av hverandre. Ved at Jørgen veileder i praksis ved å være en god rollemodell vil han kunne påvirke resten av personalet på en positiv måte. Han fortalte blant annet at han er opptatt av å si hei til alle barn som kommer til barnehagen, anerkjenne barna og være 100% tilstede, dette er eksempel på hva resten av personalet kan plukke opp ved å følge Jørgens eksempel. Videre fortalte han at de snakket om avdelingens praksis på avdelingsmøter, hvor de har fokus på relasjoner og for eksempel hva de ansatte tenker om ulike situasjoner og hva som er med på å avgjøre hvordan man opptrer. Jeg tolker dette slik at de hjelper hverandre til å bli bevisst sin egen væremåte og til å kunne se seg selv gjennom andres øyne, slik Carson og Birkeland skriver om i systemisk veiledning.

Marie og Astrid fortalte at på deres avdelings/basemøter bruker de å snakke om hva hver enkelt i personalgruppen tenker og føler om ulike tema, som de velger selv. Begge hadde fokus på at man delte hva man ville og at ingen skulle føle at de måtte snakke om noe de ikke ønsket. Marie presiserte også at ingen skal avbryte, at veisøker «eier» det han/hun forteller og at man får snakke

ferdig før man eventuelt kan spørre om de kan snakke sammen om det etterpå. Hos Astrid virket det som de pleide å reflektere sammen, men hos Marie er det ikke alltid slik. Likevel ser jeg begge disse formene for veiledning i likhet med Gestaltveiledning hvor tanker, følelser og kroppsreaksjoner er i fokus. En fordel med disse måtene å organisere veiledningen på mener jeg er at det er valgfritt hva man vil dele og hvor mye. Dette mener jeg kan føre til at man blir trygge og bedre i stand til å åpne seg og dele sine tanker og følelser. Dersom man hadde vært nødt til å dele, hadde det blitt vanskeligere å stole på de man har veiledning med.

4.5 Foreldresamarbeid

Samtlige av informantene understreket viktigheten av et godt foreldresamarbeid for å få til gode ankomstsituasjoner i barnehagen. Dette underbygges av rammeplanen (2017, s. 29) hvor det står at barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeid og god dialog med foreldrene. Jørgen fortalte i sitt intervju at han mener det er av stor betydning at foreldrene gir informasjon om hvordan barnet har det når de kommer til barnehagen. Dette ser jeg i samsvar med Glaser (2018) som skriver at et godt samarbeid innebærer blant annet å sikre god informasjonsflyt. Videre skriver de at det også innebærer en god dialog og å gi foreldrene mulighet til å medvirke, og dette er grunnleggende for barnets trivsel og utvikling i barnehagen. Marie fortalte i sitt intervju at det viktigste for dem er at barna har det bra, og at de får et godt barnehagetilbud. Videre fortalte hun at det da blir nødvendig å få til et godt foreldresamarbeid hvor foreldrene må få lov til å ytre seg på godt og vondt. Her presiserte hun at selv om de ikke alltid var enig, måtte de være åpne med hverandre og forklare hvorfor de velger å gjøre ting slik de gjør. Da vil man lettere kunne få en forståelse for hverandre. Selv om Marie ikke brukte ordet medvirkning i denne sammenhengen, tolker jeg det slik at ved å ha en åpen dialog hvor foreldrene får ytre seg vil de også få muligheten til å medvirke. Her vil en utfordring kunne være at foreldre ikke ønsker å ta opp negative forhold med personalet fordi de er redde for at dette kan gå utover deres barn, slik Drugli (2017) skriver om. Jeg mener da det blir viktig å ha en åpen kommunikasjon hvor de arbeider for forståelse for hverandre slik Marie fortalte i sitt intervju.

Jørgen fortalte i sitt intervju at han er opptatt av å ha en gjensidig og ærlig dialog med foreldrene, samt en trygg relasjon. Dette ser jeg i samsvar med rammeplanen (2017, s. 29) hvor det står at personalet skal ivareta relasjoner mellom personalet og foreldrene. Astrid og Marie fortalte at de er opptatte av ærlighet ovenfor foreldrene. Dersom det tar tid før et barn har roet seg ned etter

avskjeden med foreldrene er de ærlige om dette, da de mener det er helt avgjørende for at foreldrene skal kunne stole på personalet. Dette mener jeg er en viktig byggestein i gode relasjoner og et godt foreldresamarbeid. De bruker også å sende bilder til foreldrene når barnet har kommet inn i lek etter avskjeden dersom den har vært ekstra vanskelig for barnet. Dersom personalet skal kunne opprettholde gode relasjoner til foreldrene, er det helt avgjørende med en gjensidig og ærlig dialog med foreldrene, samt at foreldrene kan stole på personalet slik informantene påpekte.

Jørgen og Marie fortalte også i sine intervju at de legger inn en ekstra stor innsats særlig på høsten for å bli ordentlig kjent med foreldrene og for å få til et godt samarbeid. I tillegg til at dette er med på å ivareta relasjoner mellom personalet og foreldrene, ser jeg dette i samsvar med Drugli (2017) som hevder at jo bedre partene har greid å etablere god kontakt før og under barnets tilvenning, jo bedre vil kommunikasjonen i ankomstsituasjonene fungere. Her blir det viktig å huske på at man hele tiden må arbeide for en god relasjon med foreldrene. Selv om de legger inn en ekstra innsats i starten av barnehageåret er det viktig at de opprettholder dette.

Astrid fortalte i sitt intervju at hun ser viktigheten av at foreldrene er trygge, slik at det smitter over på barna. Hun mente at dersom foreldrene ikke føler at det er greit å gå ifra barna sine, vil barna sense dette. Dette ser jeg i tråd med Drugli (2017) som skriver at «det er funnet en sammenheng mellom et positivt foreldre-personal-samarbeid og kvaliteten på relasjonen mellom barn og personale». Videre skriver hun om hvordan foreldrene opptrer i ankomstsituasjonene om morgenen er av stor betydning for barnet. Dette var noe informantene hadde fokus på når de snakket om hvordan de ønsket at overgangen til barnehagen skal være. Samtlige av informantene mente at det beste for barna er om foreldrene går rimelig raskt om morgenen, hvor de har en rutine på at foreldrene får kontakt med personalet for deretter å utveksle den informasjonen personalet trenger før de tar avskjed med barnet sitt. Dette underbygges av Drugli som skriver at observasjonsstudier har vist at barnet blir negativt påvirket i ankomstsituasjoner både dersom foreldrene skynder seg å gå og når foreldrene bruker alt for lang tid før de greier å forlate barnet.

Videre skriver Drugli (2017) at foreldre som strever med å forlate barnet sitt eller bruker alt for kort tid trenger veiledning. Dette påpeker også samtlige av informantene i sine intervju. Her vil jeg vise til et eksempel Marie kom med i denne sammenhengen. De hadde en jente på avdelingen som laget mye oppstyr når hun skulle ta farvel med foreldrene og protesterte veldig dersom hun ikke fikk sitte i husken når hun skulle ta avskjed med foreldrene sine. Dette pågikk over tid og Marie fortalte at det ble gitt veiledning flere ganger på at de ønsket at barnet skulle bli overlevert til personalet innendørs hver dag slik at hun fikk en rutine på dette. Videre fortalte Marie at det ikke alltid er like lett å

veilede foreldrene. Noen ganger kan de gi uttrykk for at de skjønner hva personalet mener med å ikke drøye ankomsten for eksempel, men ikke klarer å gjennomføre i praksis. Dette hendte i denne situasjonen, og hun påpekte da at de ikke ga opp og fortsatte veiledningen til de så det fungerte. Hun understreket her at de ønsker det beste for barna, og dette er det viktig at foreldrene forstår.

Jeg tolker det slik at informantene bruker ordet veiledning på en annen måte når de snakker om foreldresamarbeid kontra veiledning av personalet. Slik jeg forstår det benytter informantene seg av rådgivning og ikke veiledning når de snakker om veiledning av foreldre. Hvor de gir forslag til løsninger på problemer og ikke stiller spørsmål til foreldrene for å få de til å finne løsninger selv (Hårberg, Paulsen og Grønlid, 2017). Dette er et godt eksempel på at disse to begrepene kan skli litt over i hverandre, slik Hårberg, Paulsen og Grønlid fremhever. Likevel kan jeg se at dersom man ser på Glaser (2013) som viser til Lauvås og Handal (2000) når hun beskriver en veileder i aller videste betydning som «enhver som bidrar til en annens vekst», vil man kunne se på rådgivning som en form for veiledning.

5.0 Avslutning

I denne oppgaven har jeg tatt for meg problemstillingen: «Hvordan jobber barnehagen med at alle barn skal bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for ved ankomstsituasjoner i barnehagen?». Etter å ha drøftet funnene mine opp mot problemstillingen og med utgangspunkt i den teoretiske forankringen, mener jeg at jeg har fått gode svar på min problemstilling. Det kommer frem både likheter og ulikheter i hva de pedagogiske lederne legger mest vekt på i ankomstsituasjonene i barnehagen. Dersom man ser på oppgaven i sin helhet ser det likevel ut til at alle informantene jobber med at alle barn skal bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for ved ankomstsituasjoner i sin barnehage gjennom samtlige av elementene i min oppgave.

Informantene mente de hadde en god organisering på ankomstsituasjonene slik at de får møtt både barn og foreldre på en god måte. Veiledning av ansatte var noe de alle benyttet seg av, og her kom det frem at de benyttet seg av ulike modeller for veiledning. Informantene påpekte at det er viktig å få til et godt foreldresamarbeid og gode relasjoner til foreldrene, da dette vil smitte over til barna som igjen vil kunne bidra til å gjøre barna trygge på personalet. Jeg forstår det slik at samtlige av informantene mente personal-barn-relasjonen var mest avgjørende for hvordan ankomsten blir for barnet, her legger de vekt på blant annet anerkjennelse, trygghet og tilstedeværelse for å kunne møte

barnas behov. Videre tolker jeg det slik at de arbeider med organisering, veiledning av personalet og foreldresamarbeid med barnas beste i fokus. Hvor de arbeider med å legge til rette for gode relasjoner, som igjen vil være avgjørende for å kunne ivareta barnas ankomst. Jeg mener at en god organisering, et personale som er bevisste på betydningen personal-barn-relasjonen har for barna og et godt foreldresamarbeid, vil gi gode forutsetninger for å jobbe mot at alle barn skal bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for ved ankomstsituasjonene i barnehagen.

Jeg har i denne bacheloroppgaven tatt for meg hvordan tre ulike barnehager jobber med å skape gode ankomstsituasjoner til barna. I løpet av arbeidet med denne bacheloroppgaven har jeg funnet ut at jeg kunne avgrenset problemstillingen min enda mer for å kunne gå mer i dybden på de ulike temaene. Jeg skulle ønske jeg kunne funnet ut mer om hvordan barnehagene arbeider med å legge til rette for gode personal-barn-relasjoner i barnehagehverdagen. Hvordan barnehagen forholder seg til utrygge barn ved ankomst i barnehagen, og hvilke tiltak de da iverksetter er også noe jeg skulle ønske jeg kunne gått mer inn på. Dette kan være innspill til videre studier.

6.0 Litteraturliste

- Abrahamsen, G. (1997). *Det nødvendige samspillet*. Oslo: Tano Aschehoug
- Abrahamsen, G. (2015). *Tilknytningsbaserte barnehager*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Abrahamsen, G. (2013). En god start i barnehagen – toleranse for avskjed i tårer og tid til det nødvendige. I S, Haugen, G, Løkken, & M, Röhle. (Red.) *Småbarnspedagogikk. Fenomonologiske og estetiske tilnærminger*. Oslo: Cappelen Damm AS.
- Andersen, J., Gundelach, S., & Rasmussen, K. (2009). *Trygge og utrygge barn i barnehagen*. Oslo: Pedagogisk forum.
- Askland, L. (2011). *Kontakt med barn: Innføring i førskolelærers arbeid på grunnlag av observasjon* (2. Utg). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Bergsland, M. D., & Jæger, H. (2014). Bacheloroppgaven. I Bergsland, M. D. & Jæger, H (Red). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Broberg, M., Hagström, B., Broberg, A. & Goveia I. C., (2014). *Tilknytning i barnehagen: Hva betyr trygghet for lek og læring?* Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Carson, N. & Birkeland, Å., (2017). *Veiledning for barnehagelærere. (4. utg)* Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving* (6. utg). Oslo: Gyldendal akademisk
- Drugli, M. (2017). *Liten i barnehagen* (3.utg). Oslo: Cappellen Damm akademisk
- Furu, A., Granholt, M., Moxnes, A., & Thorsen, M. (2014). *Å arbeide i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Glaser, V. (2013). *Foreldresamarbeid: Barnehagen i et mangfoldig samfunn*. Oslo: Universitetsforlag

Glaser, V. (2018). *Foreldresamarbeid: Barnehagen i et mangfoldig samfunn*. Oslo: Universitetsforlag

Hårberg, G.B., Paulsen, T.M. & Grønlid, G.N. (2017). *Veiledning*. Lastet ned fra:

<https://ndla.no/subjects/subject:24/topic:1:183732/topic:1:184713/resource:1:17472>

Klette, T. (2007). *Tid for trøst. En undersøkelse av sammenhenger mellom trøst og trygghet over to generasjoner*. Oslo: NOVA. Lastet ned fra: http://www.nova.no/asset/2721/1/2721_1.pdf.

Larsen, A. (2007). *En enklere metode : Veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode*. Bergen: Fagbokforlaget.

Postholm, M.B (2010). *Kvalitativ metode. En innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier*. (2. Utg). Oslo: Universitetsforlaget

Rammeplan for barnehagen. Innhold og oppgaver. (2017). Oslo: Pedlex

R-bup.no. Trygghetssirkelen. Lastet ned fra: https://www.r-bup.no/no/vaare_utdanninger/trygghetssirkelen

Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitativ metode*. (5. Utg). Bergen: Fagbokforlaget.

Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. (3. Utg). Oslo: Gyldendal Akademisk

Öhman, M. (2007). *Den viktige hverdagen*. Oslo: Pedagogisk Forum

7.0 Vedlegg

7.1 Vedlegg 1: Samtykkeskjema

Informasjonsskriv til informanten.

Vi har vært i kontakt og snakket om din deltakelse i mitt bachelorprosjekt. Jeg er veldig glad for at du vil bidra, fordi dine tanker rundt mitt tema er av stor interesse for meg. Hvor målet med prosjektet er å sette søkelys på hvordan barnehagen jobber med at alle barn skal bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for ved ankomstsituasjoner i barnehagen.

Mine veiledere i prosjektet er Jon Olaf Berg og Ulla-Brit Ertsås ved Dronning Mauds Minne Høgskole. Arbeidstittelen «ankomst/avskjed i barnehagen» er under bearbeiding, og den kan endres underveis.

De empiriske undersøkelsene dreier seg om et eller flere dybdeintervju med et utvalg av barnehageansatte. Jeg ønsker å ta med meg en medstudent under intervjuet slik at jeg kan konsentrere meg om intervjuet, mens hun tar notater av hva som blir sagt. Dette gjør jeg fordi det vil være en god støtte under analysearbeidet. Alle opplysninger om deg vil oppbevares konfidensielt under prosjektperioden og ingen enkeltpersoner vil kunne gjenkjennes i det publiserte materialet. Datamaterialet anonymiseres senest innen Mai 2019.

Prosjektet skal være ferdig 03.05.19. Det er frivillig delta, og du kan når som helst trekke deg fra prosjektet uten å måtte begrunne det.

Jeg har mottatt skriftlig informasjon og er villig til å delta i studien.

Jeg ser fram mot et godt samarbeid!

Ta kontakt ved spørsmål og kommentarer.

7.2 Vedlegg 2: Intervjuguide

Bakgrunnsspørsmål:

1. Kan du fortelle litt om din utdanning og yrkeserfaring?
2. Hvor lenge har du jobbet i denne barnehagen? Evt. Andre barnehager?
3. Hvor lenge har du jobbet på småbarn?

Spørsmål knyttet til problemstilling: Kom gjerne med eksempler

1. Hvordan blir ankomst/avskjedssituasjonene organisert på din avdeling?
  - Hvorfor organiserer dere det slik?
2. Hvordan jobber dere for å sikre at alle barn blir møtt med den omsorgen de trenger, ut ifra barnas forutsetninger og behov ved ankomst/avskjedssituasjoner i barnehagen?
  - Hvordan er bevisstheten rundt det å ta barnas følelser på alvor ved ankomst/avskjedssituasjoner?
  - Hvordan forholder personalet seg til følelsene til barna knyttet opp mot ankomst/avskjedssituasjoner i barnehagen?
  - Hva tenker du når du hører begrepet «trygg ankomst/avskjed»? Og hvordan jobbes det med trygg ankomst/avskjed i din barnehage?
    - Hvordan møter du trygge barn i ankomst/avskjedssituasjoner i barnehagen?
    - Hvordan møter du utrygge barn i ankomst/avskjedssituasjoner i barnehagen?
  - Når brukes trøst og når brukes avledning? Hvorfor?
  - Hva er med på å avgjøre når trøsten tar slutt?
  - Ser dere noen sammenheng på hvordan ankomsten/avskjeden er og hvordan barnet har det resten av dagen?
  - Hva legger du vekt på i møte med foreldrene i ankomsten/avskjeden om morgenen med tanke på at barnet skal få en god overgang til barnehagen?
    - Hvilket samarbeid ønsker du?
  - Hvilken betydning mener du relasjonen mellom barnet og personalet har for hvordan ankomsten/avskjeden blir for barnet?

3. Hvordan veileder pedagogisk leder personalet når det kommer til å gi barna en god start i barnehagen ved hjelp av gode relasjoner mellom personalet og barna?
  - Hva tenker du det er viktig å gi personalet veiledning i når det kommer til ankomst/avskjed i barnehagen?
  - Hvordan arbeider du med å veilede personalet til å bli bedre på å ta barnas følelser på alvor ved å gi omsorg og å møte barnas behov ved ankomst/avskjedssituasjoner i barnehagen?

4. Hvilke utfordringer mener du dere har i ankomst/avskjedssituasjonene i barnehagen?

5. Har du noe du ønsker å tilføye?